

Практичне заняття № 9

Тема: Написання малих і великих літер другої групи, складів із ними

Мета та завдання: навчити писати каліграфічно літери другої групи. Звернути увагу на безвідривне сполучення літер; повторити правила письма вдома, техніку письма на класній дошці та норми письма.

Література

1. Боднар Н.М. Особливості формування графічних навичок молодших школярів / Н.М.Боднар // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. - 2009. - №4.
2. Бурім В. Пані Каліграфія / В.Бурім // Початкова освіта. - 2005. - №33.
3. Вашуленко М.С. Специфіка навчання грамоти шестирічних першокласників / Навчання і виховання шестирічних першокласників: [зб. статей] / Упоряд. К.С.Прищепа. - К.: Радянська школа, 1990.
4. Жаданова О. Навчання першокласників письма в зошитах з графічною сіткою № 3 / О. Данова // Початкова освіта. – 2001. - № 34.
5. Прищепа О. Ю. Удосконалення графічних навичок письма учнів / Навчання і виховання учнів 3 класу: методичний посібник для вчителів/ Упорядник О. Я. Савченко. – К.: Початкова школа, 2004.

Хід заняття

1. **Актуалізація опорних знань:** повторити написання літер першої групи і вимоги до їх написання, норми каліграфічного письма; звернути увагу на техніку письма на класній дошці та прийоми навчання письма (письмо під рахунок і в повітрі).

2. **Мотивація навчальної діяльності:** тема, мета, завдання.

3. Практичне виконання завдань.

1) Написання малих літер другої групи: **л, м, я, г**, в основі написання яких лежить передній плавний елемент.

а) заучування загадок і виділення звуків [л, л'], [м, м'], [г] із відгадок;

б) аналіз написання літер:

л - передній плавний елемент і похила лінія із заокругленням унизу;

м - передній плавний елемент і дві похилі лінії із заокругленням унизу;

г - передній плавний елемент і верхня частина літери (прогнута лінія на ширину маленької літери *о*)

я - передній плавний елемент не торкається верхньої рядкової лінії, а переходить у кружечок; далі поєднувальна лінія до верхньої рядкової; не відриваючи пера, пишемо похилу лінію із заокругленням унизу. Кружечок має займати половину робочого рядка.

Л М Г Я Ц А П М'Я ІА

Усі літери другої групи пишуть безвідривно.

Встановлюємо схожість і відмінність у написанні літер із попередніми, звертаємо увагу на поєднання літер у складах і буквосполученнях та запис на класній дошці і в зошитах, відстань між літерами, пригадуємо правила виконання домашньої роботи з письма.

2) Написання великих літер другої групи: **Л, М, Г, Я, А.**

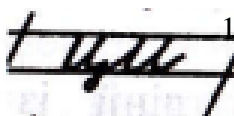
Літери **Л, М, Г, Я** пишуть за аналогією з малими на висоту широкого і робочого рядків; торкаються вони надрядкової лінії.

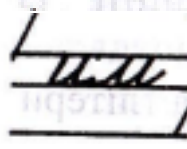
Літеру **А** пишемо так само як літеру **Л**, але додаємо ще середній елемент - пряму горизонтальну лінію, яку пишемо на верхній рядковій, не виходячи за межі лівої і правої сторони літери.

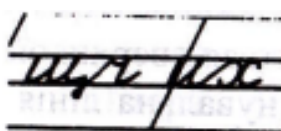
Л М Г Я А П'Я ІА

На цьому ж занятті закріплюємо раніше набуті знання й уміння: прийоми навчання письма, звернувши особливу увагу на **прийом калькування** - накладання кальки на літеру, письмо по кальці, а потім написання поруч через кальку і без неї; **письмо за зразком** - діти розглядають зразок, написаний учителем, а потім виконують завдання за аналогією та використовуючи інші прийоми.

Пригадуємо типи поєднання літер - верхнє, середнє і нижнє, безвідривнє і відривнє. При цьому зазначаємо, що безвідривно пишемо в тих випадках, коли попередню літеру закінчуємо на середині рядка, а наступну пишемо

 1) від верхньої рядкової (верхнє поєднання літер);

 2) від нижньої рядкової (нижнє поєднання літер);

 3) від середини робочого рядка - це літери ч, в, з та з півовалами (середнє поєднання літер).

Великі літери сполучаються безвідривно в тих випадках, коли першу літеру закінчуємо писати заокругленням унизу: Ци, Ар, Мі, а наступну починаємо писати від нижньої або верхньої рядкової лінії чи в поєднанні з півовалами: Км, Ах, Ли, Літо

Кмава Мрава Лбука

Тема: Написання малих і великих літер третьої групи, складів і слів із ними

Мета та завдання: вивчити особливості написання літер цієї групи, виробити вміння коментувати їх під час письма; закріпити методику запису складів і слів, написання літер у повітрі та за зразком; звернути увагу на раціональне використання кожної сторінки зошита.

Хід заняття

1. Актуалізація опорних знань:

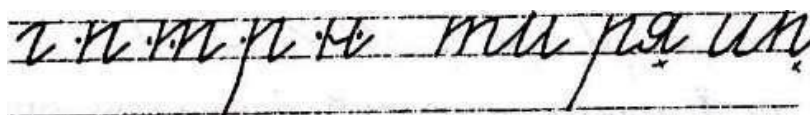
- Який елемент лежить в основі написання рядкових літер першої групи? Другої групи?
- Назвіть елементи літер *ш, й, ч, м, Ц, Ч, Щ, Я...*
- Прокоментуйте написання складів і напишіть їх під рахунок: *ши, ци, ця, ми, ля, ич, ящ...*
- Розкрийте норми письма дітей під час навчання грамоти.
- Розкрийте особливості письма на класній дошці.

2. **Мотивація навчальної діяльності:** тема, мета і завдання заняття.

3. Практичне виконання завдань.

1) Написання рядкових літер третьої групи: *г, п, т, р, н.*

В основі написання маленьких літер цієї групи лежить похила лінія із заокругленням угорі, угорі й унизу. Усі літери складаються з основних елементів, без допоміжних і пишуться з відривом пера (окрім літери *г*). Початок написання наступного елемента - середина робочого рядка (середина висоти літери) - на зразку зазначено крапкою.

г - похила лінія із заокругленням угорі й унизу;

п - похила лінія і похила із заокругленням угорі й унизу;

р - подовжена похила лінія і похила із заокругленням угорі й унизу;

т - три елементи: похила лінія, похила із заокругленням угорі, похила із заокругленням угорі й унизу.

Літеру *н* пишемо з двома відривами пера: пишемо похилу лінію; відірвавши перо, від середини робочого рядка пишемо поєднувальну горизонтальну лінію на ширину літери і знову, відірвавши перо, дописуємо похилу лінію із заокругленням унизу.

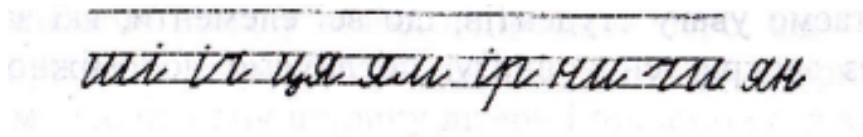
Звертаємо увагу студентів на **письмо в повітрі** і зазначаємо, що всі літери, які пишемо з відривом пера, у повітрі не пишуть; **за зразком** можна писати будь-яку літеру: діти розглядають написаний учителем зразок і самі намагаються писати так, як написав учитель.

2) Написання складів. Повторюємо методику запису складів. Звертаємо увагу на типи поєднання літер (верхнє, середнє і нижнє; відривнє і безвідривнє). Відстань між літерами має бути на ширину літери *о*.

Запис складів на дошці: *ip, ip, ni, ші, щи, ця, ям*

- визначення звуків складу;
- якими буквами позначено кожен звук;
- яке поєднання між літерами;

Відстань між складами також пишемо на ширину літери о.

Увага!!! На одному рядку має розміститися від 8 до 10 складів.

3) Написання великих літер третьої групи: **І, Ї, Г, П, Т, Р, У.**

Порівнюємо великі літери між собою і встановлюємо: кожна літера має спільний елемент - подовжену похилу лінію із поворотом уліво; подовжену лінію пишемо паралельно контрольним похилим лише зверху - від нарядкової до нижньої рядкової лінії, де робимо плавний поворот ліворуч на 1/4 робочого рядка.

Літери **І** та **Ї** мають «гострий елемент»: опускаємо перо нижче верхньої допоміжної лінії на 1/3 широкого рядка і ведемо вгору праворуч на ширину маленької літери лінію, звідти пишемо подовжену з поворотом уліво. У букви **Ї** додаються дві крапки, які пишемо над гострим елементом вище нарядкової лінії.

Літера **Г** має верхній елемент, який лівою частиною не виходить за межі нижньої частини літери, ліва і права його частини приблизно однакові.

Верхній елемент літер **Г, П, Т** починаємо писати нижче верхньої допоміжної лінії на 1/3 широкого рядка, заокруглюємо і пишемо далі по нарядковій, не виходячи за межі нижнього заокруглення.

Верхній елемент «лежить» на подовженій.

У літер **П** і **Т** верхній елемент не виходить за межі літер, а пишемо його за аналогією з попередньою літерою **Г**.

Літеру **У** порівнюємо з **Ч** усі елементи знайомі - верхнє заокруглення, похила із заокругленням унизу і подовжена із поворотом уліво - в **У**, а із заокругленням унизу - у **Ч**.

Літера **Р** має своєрідний верхній елемент. Це не «шапочка», а саме верхній елемент, який займає половину широкого рядка: ставимо перо на 1/2 широкого рядка напроти кінця подовженої з поворотом управо і описуємо півовал з ліва на право. У нього має бути чіткий початок і кінець, випуклою частиною півовал торкається нарядкової лінії і лежить на подовженій. Ліва і права частини мають бути однаковими.

Звертаємо увагу студентів, що всі елементи, які закінчуємо писати без заокруглення внизу, поєднуємо допоміжною лінією знизу від місця поєднання літери і нижньої рядкової.

Допоміжна лінія має виходити за межі верхнього елемента літери (**Ри, Га**).

- Які літери можна писати під рахунок?

4) Написання слів.

- Яка методика запису слів на дошці і в зошиті?

- Усне пояснення запису слів.

- Запис слів: *ліра, тигр, гілля, ширина, Інна, Галя, Роман, Уляна, Пилип.*

Увага!!! На одному рядку слід розмістити 4-5 слів.